

Asia: VN/8566/2021

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke (SOTEKO)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot loppuraportista

Pirkanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen (SOTEKO) -hankkeen loppuraportin esityksistä.

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittämistä on tarkasteltu kattavasti eri näkökulmista (tutkinnot, vetovoimaisuus, osaamistarpeet). Sosiaali- ja terveysalan integraatio olisi saanut tulla enemmän esille osaamistarpeisiin vastaamisessa.

Näkemyksenne koskien ehdotuksia sosiaalialan siirtymien sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 1-6)

-

Mitä sosiaalialan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne koskien ehdotuksia terveysalan koulutuksen siirtyminen sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 7-11)

- Yliopistojen tulisi asettaa terveystieteissä opiskelijavalinnan edellytykseksi kandidaatin ja maisterin tutkintoon johtaviin opintoihin aiempaa ammattikorkeakoulu- tai opistoasteen tutkintoa. Tutkinto ja työkokemus on ensiarvoisen tärkeitä terveystieteiden maisterin tutkinnon taustalla tulevan työelämän näkökulmasta.
- Ehdotus, että yliopistot valitsevat terveystieteissä soveltuvan alemman korkeakoulututkinnon tai soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet suoraan maisteritutkintoon, jolloin valituilta voidaan tarvittaessa edellyttää yhden vuoden opintoja edellyttävä määrä ei ole tarkoituksenmukaista.

- On hyvä, että yliopistot ja ammattikorkeakoulut lisäävät opetusyhteistyötä terveysalalla ja mahdollistavat ristiin opiskelun ja yhteisen koulutustarjonnan lisäämisen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välillä.

Mitä terveysalan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

- Otetaan huomioon työelämän tarpeet tulevaisuuden korkeakoulututkintoja suunniteltaessa.
- Tekemällä tiivistä yhteistyötä korkeakoulujen ja työelämän kesken.

Näkemyksenne ehdotuksista kaksoistutkintojen kehittämiseksi (ehdotukset 12-13)

- Ehdotus, että ensihoitajakoulutus, terveydenhoitajakoulutus ja kättilökoulutus olisivat jatkossa erilliseen sääntelyyn perustuvia koulutuksia vaikuttaa hyvältä. Sairaanhoitajakoulutus ennen ko. koulutusta on välttämätön. Kannatettavaa on myös, että ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen voi suorittaa yhtä aikaa sairaanhoitajakoulutuksen kanssa tai sairaanhoitajakoulutuksen jälkeen. Tärkeää on, että he saavat sairaanhoitajan pätevyyden ensihoitajan ja terveydenhoitajan tutkinnon lisäksi.
- Kättilökoulutuksen muuttaminen siten, että ammattipätevyysdirektiivin vaatimukset kättilökoulutuksen pituudesta täyttyvät vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta. Näin kättilöt voivat halutessaan liikkua EU/ETA maiden välillä. Oleellista on, että kättilöt ovat ennen kättilön tutkintoa saaneet sairaanhoitajan pätevyyden. Tämä mahdollistaa myös toimimisen sairaanhoitajan tehtävissä.
- Ehdotus, että kättilöiden koulutus toteutetaan jatkossa erikseen säänneltynä kättilökoulutuksena opintojen laajuus esitetään tuntimääränä opintopisteiden sijasta (18 kuukautta ja 3000 tuntia). Tämä poikkeaa muista ja on vaikeasti ymmärrettävä.
- Ehdotus siitä, että sairaanhoitaja, joka haluaisi suuntautua työurallaan myöhemmin ensihoitajan, terveydenhoitajan tai kättilön tehtäviin, suorittaisi ainoastaan kyseiseen ammattiin johtavan säännellyn koulutuksen on tarkoituksenmukaista. Näin säästyy jo valmiin ammattihenkilön koulutusaikaa, eikä hänen tarvitse hakeutua pitkäkestoiseen koulutukseen.

Mitä kaksoistutkintoja koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

- Hankkeen ehdotus siitä, että aikaisemmin sairaanhoitajan tutkinnon suorittaneet voivat pätevyitä erillisen 60 op:n jälkeen ensihoitajaksi tai terveydenhoitajaksi on kannatettavaa. Sairaanhoitajalla on näin mahdollisuus kouluttautua toisenlaiseen terveydenhuollon tehtävään esimerkiksi perhetilanteen vaatimaan päivätyöhön terveydenhoitajaksi. Näin sairaanhoitaja työllistyy terveydenhoitoon eikä poistu alalta.

Näkemyksenne korkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan vetovoimaa ja harjoittelua koskevista ehdotuksista (ehdotukset 14-35)

- On välttämätöntä, että korkeakoulujen ja työelämän kehittää yhdessä sosiaali- ja terveysalan työelämää ja ammattikuvia houkuttelevammaksi.
- Ehdotus, että korkeakoulujen ja työelämän on kehitettävä sote-alan organisaatioiden kehittämisen ja johtamisen koulutuksia on oleellinen, jotta alan pitovoima säilyy hyvänä ja uusiin johtamisosaamisen tarpeisiin voidaan vastata.
- On hyvä, että kansainväliset sosiaali- ja terveysalan tutkinto-ohjelmat toteutetaan siten, että kaikilla valmistuvilla opiskelijoilla on asiakas- ja potilasturvallisuuden edellyttämä kotimaisten kielten taito suomalaisille työmarkkinoille siirtymiseksi.
- Tulevaisuudessa on välttämätöntä, että organisaatioiden on kehitettävä kykyä kansainvälisten opiskelijoiden ohjaamiseen myös englanniksi.

Mitä vetovoimaa ja harjoittelua koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

- Korkeakoulujen ja työelämän on hyvä tehdä yhteistyötä täydennyskoulutuksen, erikoistumiskoulutuksen ja ylemmän korkeakoulututkinnon kehittämisessä.
- Organisaation tulee kehittää uudenlaisia opiskelijoiden harjoittelun muotoja, yksilöohjaukseen ei aina ole mahdollisuutta rajallisten resurssien vuoksi.
- Lisäämällä tietoa alan moninaisista työtehtävistä. Somessa erilaisten työhön liittyvien tarinoiden tai minun työpäiväni esitleminen. Uramahdollisuuksista tiedottaminen.
- Yhteistyön tekeminen koulutusorganisaatioiden kanssa vetovoiman ja harjoittelupaikkojen mahdollistamiseksi.
- Lähivuosina esihenkilöitä pois työelämästä eläköitymisen myötä, joten esihenkilöiden koulutusta tulee vahvistaa ja kehittää uudenlaisia koulutusmuotoja.

Näkemyksenne jatkuvaa oppimista koskevista ehdotuksista (ehdotukset 36-42)

- Täydennyskoulutusta koskeva asetus on oleellinen, sillä on hyvä määritellä säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, laadusta, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista.
- Ehdotus tutkintoon sisällytettävistä erikoistavista moduuleista ja niiden sisällöistä ammattikorkeakoulujen ja palvelujärjestelmän yhteistyönä on hyvä asia.

Mitä jatkuvaa oppimista koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

- Hyvinvointialueiden resurssit (taloudelliset/henkilöstöresurssit) ovat rajalliset ja henkilöstöä tulisi kouluttaa. Täydennys ja erikoistumiskoulutusten tulisi myös mahdollistaa urakehitystä.
- Täydennyskoulutukseen hakeutuvalla tulee olla työkokemusta taustalla, jotta koulutus tuottaa parhaan mahdollisen lopputuloksen.

- Täydennyskoulutukset ovat kalliita, jolloin entistä harvemmalla on mahdollisuus saada täydennyskoulutusta. Tämä tulee huomioida ammatillisen kehittymisen tukemisessa.
- On hyvä, jos kehitetään TKI-toimintaa ja siihen perustuvaa täydennyskoulutusta työnantajien kanssa. Kannatettavaa on, jos alalle saadaan luotua asiantuntijuuden kehittämisen jatkuvan oppimisen polkuja.
- Täsmäkoulutukset ovat tulevaisuuden koulutuksia. On tärkeää yhteensovittaa työelämän osaamistarpeet, opiskelijan henkilökohtaiset osaamistavoitteet ja koulutustarjonta.
- Organisaatiossa tulee määritellä, millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan ja miten täydennyskoulutus järjestetään.
- Sosiaali- ja terveystieteiden TKI-toiminta on mukana YTA-yhteistyössä.

Näkemyksenne mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämisestä (ehdotukset 43-50)

- Hankkeessa ehdotetaan, että mielenterveysalan koulutusta kehitetään siten, että se tukee hoidon painopisteen siirtämistä peruspalveluihin. Tämä on erittäin tärkeää, sillä hyvinvointialueilla tulisi toteuttaa entistä enemmän esimerkiksi ennaltaehkäisevää mielenterveyden hoitoa perusterveydenhuollossa.

Mitä mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämistä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

- On myös hyvä lisätä mielenterveys- ja päihdetyön koulutusta myös sairaanhoitajan tutkintoon johtavaan koulutukseen. On hyvä, että sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien perustutkintokoulutuksessa varmistetaan riittävä mielenterveys- ja päihdehoitotyön osaaminen.

Näkemyksenne sote-uudistusten edellyttämiä osaamistarpeita koskevista ehdotuksista (ehdotukset 51-54 ja luku 7)

- Erikoistumiskoulutukset ovat äärimmäisen tärkeitä osaamisen vahvistamiseksi ja urapolkujen mahdollistamiseksi.
- Koulutuspituudet voivat muodostua hyvin pitkiksi, mutta tehtävät ovat erittäin vaativia. Kelpoisuusvaatimuksia ei saisi madaltaa.
- Kansainvälisten sairaanhoidon opiskelijoiden harjoittelumahdollisuuksia ja harjoittelupaikkoja tulisi lisätä, jotta saisimme heitä valmistumaan ja työelämään.
- Hankkeessa ehdotetaan, että osaamistarpeisiin vastataan kehittämällä maksullista täydennyskoulutusta, pieniä osaamiskokonaisuuksia, modulaarista tutkintoon johtavaa koulutusta ja TKI-toiminnan malleja. Nämä ehdotukset ovat uudenlaisia ja tervetulleita uudistuksia.
- Vuorovaikutusta työelämän kanssa on entisestään vahvistettava myös tutkimustiedon hyödynnettävyyden kannalta.

Kristiansson Kati
Pirkanmaan hyvinvointialue